ANALELE

ASOCIAȚIUNII PENTRU LITERATURA ROMÂNĂ ȘI CULTURA POPORULUI ROMÂN.

Nr. III. Maiu - Iunie 1906.

Nr. 564—1906.

Proces verbal

din 25 Maiu n. 1906. Ședința VI a comitetului central al Asociațiunii.

Prezident: *Iosif St. Șuluțu.* — Notar: *Octavian Goga.* Membrii prezenți: *Dr. I. Beu, Dr. V. Bologa, Ars. Bunea, Parteniu Cosma, Dr. E. M. Cristea, N. Ivan,' Dr. E. R. Roșca, Dr. Il. Pușcariu, R. Simu, N. Togan* și *I. Vătășan.*

108. Cu verificarea procesului verbal al acestei ședințe se încredințează Domnii:

Dr. V. Bologa, N. Ivan și Dr. E. R. Roșca.

109. (522—1906). Dl *Dr. Amos Frâncu,* advocat în Cluj, raportează Comitetului central ddto 21 Maiu a. c., că pe baza încredințării ce i-s'a dat a luat în primire până acum casele și grădina «Fundațiunii Petran», lăsând și pe mai departe supravegherea aceluiaș îngrijitor. Raportează că a asigurat casele la institutul «Transilvania» și a luat măsuri pentru vinderea rodului grădinei. Prezintă preliminarul de spese din partea unui măestru zidar, pentru unele reparaturi la case. Cheltuelile sunt de 64 cor. Înaintează și o chitanță de 120 cor., cari să se achite pentru cumpărarea portretului în olei a fericitului fundator I. Petran dela rudeniile răposatului

Se ia act.

Comitetul central decide a se achită sumele de 64 cor. pentru reparaturi și 120 cor. pentru portret. Dl Frâncu e rugat a săvârși cât mai grabnic luarea în primire a valorilor fundațiunii.

110. (505—1906). Elevul de cl. VIII gimn. la gimnaziul din Brașov, *Victor Jula,* stipendist al «Asociațiunii» din «fundațiunea Bașiota» înaintează Comitetului central ddto 20 Aprilie o rugare, cerând a i-se pune la dispoziție stipendiul votat, deși fiind bolnav — după cum rezultă din alăturatul certificat medical — a fost necezitat a-și întrerupe studiile pe anul curent.

Comitetul central împlinește cererea.

111. (98—1906). Direcţiunea desp. *Şimleu* înaintează:

I. *Procesul verbal* al şedinţei comitetului cercual din 12 Octomvrie 1905, în care s'au rezolvit diferite afaceri curente. Se notifică, că dl *Vasile Pop* a făcut premiu de 2 galbeni pentru învăţătorul actual din Şimleu, dl Simeon Orosz, cu scopul, ca să organiseze în cursul anului şcolar un cor vocal. Se decide aranjarea unei serii de conferinţe, pentru cari primesc angajamentul dnii: Vasile Pop, Dr. Cor. Meseşianu, Dr. Victor Deleu, Andrei Cosma şi Gavriil Trifu.

II. *Procesul verbal* al şedinţei comitetului cercual din 4 Ianuarie 1906, în care s'au rezolvit diferite afaceri curente. Comitetul cercual îşi dă învoirea la propunerea mai multor fruntaşi din Tăşnad şi jur, cari doresc a înfiinţă un nou despărţământ al »Asociaţiunii« în aceste părţi, şi asigură Comitetul central, că propunătorii ofer destule garanţe pentru înfiinţarea acestuia.

Ad. I: Se ia act.

Ad. II: Se ia act. Comitetul central, având în considerare, că pentru înfiinţarea unui nou despărţământ în aceste părţi a fost solicitat în repetite rânduri din partea mai multor fruntaşi din Tăşnad şi alte comune, îşi dă învoirea şi însărcinează ca delegat al »Asociaţiunii« pentru organizarea noului despărţământ pe dl Dr. Coriolan Şteer, advocat în Tăşnad.

112. (226—1906). Dl *Dr. I. Radu*, profesor în Brad, ddto 9 Februarie a. c. înştiinţează Comitetul central, că mai mulţi fruntaşi din Hălmagiu şi jur sunt învoiţi a formă un despărţământ nou al «Asociaţiunii» cu centrul în această localitate.

Comitetul central, având în vedere estenziunea teritorială a despărţământului Brad şi fiind în interesul «Asociaţiunii» înfiinţarea cât mai multor despărţăminte, nefiind nici o pedecă îşi dă învoirea la înfiinţarea acestui nou despărţământ şi roagă pe dl prot. *Cornel Lazar* din Hălmagiu să primească organizarea lui.

113. (558—1906). Din partea comitetului societăţii academice «*Carmen Sylva*» din Graz, se înaintează ddto 26 Aprilie a. c. o adresă în care se aduce la cunoştinţă Comitetului central, hotărîrea acestei societăţi de a dărui bibliotecii «Asociaţiunii» colecţia de cărţi de care dispune în număr de 106 ex. In schimb cere «Enciclopedia română».

Comitetul central decide a dărui acestei societăţi un exemplar din «Enciclopedia română», iar cărţile, nefiind opuri de însemnătate, nu le primeşte.

114. (513—1906). Direcţiunea despărţământului *Cluj* ddto 7 Maiu a. c. cere a se votă şi acestui despărţământ suma de 100 cor. pentru aranjarea prelegerilor poporale. Prezintă broşurile apărute în biblioteca despărţământului:

1. Ce să facem, de Dr. A. Frâncu.
2. Ursu Broină, de Dr. E. Dăian.
3. Călindarul dela Cluj pe 1906,

cu rugarea de a se cumpără un număr mai mare de exemplare.

Comitetul central votează suma de 100 cor. pentru acest despărţământ. Din broşuri nu cumpără.

115. (477—1906). Dl *Dr. I. Lupaş,* profesor seminarial în Sibiiu roagă Comitetul central ddto 25 Aprilie a. c. a cumpără un număr de exemplare din broşura sa «Un capitol din istoria ziaristicei române». Această broşură tratează ca subiect activitatea ziaristică a lui G. Bariţiu şi costă 50 bani.

Comitetul central decide a cumpără din această broşură care tractează cu destoinicie o ramură a activităţii unuia dintre cei mai marcanţi conducători ai «Asociaţiunii» — 150 exempl.

116. (488—1906). Direcţiunea despărţământului *Agnita* înaintează *procesul verbal* al şedinţei comitetului cercual din 2 Aprilie a. c., în care s'au adus hotărîri privitoare la aranjarea prelegerilor economice şi s'a decis înfiinţarea mai multor biblioteci poporale din sumele încassate cu prilejul aranjării mai multor petreceri în diferite comune.

Se ia act.

117. (523—1906). Direcţiunea despărţământului *Panciova* înaintează *procesul verbal* al şedinţei comitetului cercual din 19 Aprilie 1906, în care pe lângă rezolvirea altor afaceri curente s'a decis ţinerea adunării cercuale în comuna «Petrea română» a doua zi de Rosalii.

Se ia act.

118. (474—1906). Direcţiunea despărţământului *Reghin* înaintează *procesul verbal* al şedinţei comitetului cercual din 10 August 1905, în care s'au rezolvit diferite afaceri curente.

Se ia act.

119. (544—1906). Direcţiunea *Şcoalei civile de fete* înaintează ddto 18 Maiu 1906 diploma de profesor gimnazial obţinută în 23 Martie de dl Dr. Ioan Borcia, profesor provizor la şcoala «Asociaţiunii». Din partea direcţiunii se propune ca dl Dr. Borcia, având cualificaţie deplină să fie numit definitiv în postul său de profesor.

Comitetul central, luând act, pe baza §-ului 9 din «statutul de organizare a şcoalei de fete» numeşte definitiv în postul său pe dl Dr. Ioan Borcia, având a întrà în drepturile ce-i compet cu începerea anului nou budgetar, adecă din 1 Iulie a. c.

120. (548—1906). Direcţiunea *Şcoalei civile de fete* înaintează *procesul verbal* al conferenţei profesorale din 4 Maiu 1906 în care s'au rezolvit diferite chestiuni curente.

Se ia act.

121. (562—1906). Dl *I. Vătășan,* cassarul «Asociațiunii» prezintă proiectul de budget pe anul 1907.

Comitetul central transpune proiectul spre revidiare comisiei cenzurătoare.

D. u. s.

Iosif Sterca Șuluțu m. p., prezident. *Octavian Goga* m. p., secretar. Verificat. — Sibiiu, 28 Maiu 1906. *Nicolae Ivan* m. p. *Dr. E. R. Roșca* m. p. *Dr. V. Bologa* m. p.

Nr. 628—1906

Proces verbal

din 7 Iunie 1906. Ședința VII a comitetului central al Asociațiunii.

Prezident: *Iosif St. Șuluțu.* — Notar: *Octavian Goga.* Membrii prezenți: *Part. Cosma, Dr. C. Diaconovich, N. Ivan, I. Muntean, Dr. Il. Pușcariu, Dr. E. R. Roșca, Dr. Oct. Russu, N. Togan, Dr. V. Bologa, Ars. Bunea, R. Simu* și *I. Vătășan.*

122. Cu verificarea procesului verbal se încredințează domnii: Dr. V. Bologa, Part. Cosma și Dr. Oct. Russu.

123. (604—1906). Se anunță comitetului trecerea din viață a preotului *Toma Bârseanu,* din Dârste, membru pe viață al Asociațiunii, răposat la 21 Maiu a. c.

Comitetul central ia act cu părere de rău de încetarea din viață al vrednicului spriginitor al „Asociațiunii" și esprimă prin ridicare condolențele sale.

124. (613—1906). Primsecretarul prezintă:

1. Raportul dtto 26 Maiu 1906 al d-lui Dr. Amos Frâncu, directorul despărțământului Cluj, încredințat prin deciziunea Nr. 74 din 30 Aprilie cu *luarea în primire a averii fandațiunii Ioan Petran,* și arată că realitățile și valorile fundațiunii au fost predate în deplină ordine pe baza deciziunii judecătorești de predare și cele din urmă au și întrat în 29 Maiu a. c. la cassa »Asociațiunii«, împreună cu două libele de depozit pro K 8000 și K 4000 pe numele erezilor Maria Pintye și Ios. Pintye jun.

2. Scrisoarea din 6 Maiu a. c. a executorilor testamentari Béla Hory și Ladislau Papp, prin care cer lichidarea onorarului lor pentru administrarea lăsământului și arată că au trimis darea lor de seamă d-lui notar public G. Zágonyi în scopul de a o revizuì în conlucrare cu prezidiul »Asociațiunii«.

3. Scrisoarea din 6 Iunie a notarului public *G. Zágonyi* prin care acesta arată, că darea de samă a esecutorilor testamentari a fost revizuită

şi aprobată în prezenţa lui de prezidentul şi primsecretarul »Asociaţiunii« şi cere asemnarea competinţelor sale în sumă de K 77·60.

4. Scrisoarea d-nei Szombathelyi Kálmánné, sora văduvei fundatorului, care cere lichidarea intereselor după depozitul dela «Economul» pe timpul dela 1 Ian. a. c. până la ziua morţii surorii sale.

Comitetul central luând act de rapoartele prezentate decide:

ad 1. Aprobă procesul verbal despre predarea averii fundaţionale şi constată întrarea la cassa «Asociaţiunii» a efectelor fundaţiunii în valoare nominală de K 70,205·36 şi a două libele de depozit pro K 8000·— şi K 4000·—. Realităţile fundaţiunii din Cluj, până la alte dispoziţiuni, rămân în administrarea directorului despărţământului din acea localitate.

D-lui Dr. Amos Frâncu i-se exprimă mulţămita comitetului central pentru îndeplinirea gratuită a mandatului ce i-s'a dat.

Prezidiul se autorizează a liberà erezilor Maria şi Iosif Pintye libelele despre legatele lor testamentare.

ad 2. Executorilor testamentari li-se exprimă mulţămita comitetului central pentru administrarea pe deplin corectă a lăsământului.

Având în vedere, că fericitul fundator în testamentul său a apelat la executorii testamentari ca la prietenii săi cei mai buni şi nu a prevăzut nici o remuneraţiune pentru osteneala lor, apoi că afară de păstrarea valorilor agendele executorilor testamentari s'au mărginit la ridicarea dividendelor şi intereselor fundaţiunii şi la predarea acestora la mânile văduvei fundatorului, cuprinzând anual cel mult 15—16 transacţiuni, onorarul executorilor testamentari se lichidează în suma de câte K 2000·—pentru fiecare.

ad 3. Contul notarului public, angajat nu de »Asociaţiune« ci de executorii testamentari, se transpune acestora spre achitare.

ad 4. Se decide a se plăti doamnei Szombathelyi Kálmánné interesele după depozitele dela «Economul» pe timpul dela 1 Ian. până la 18 Aprilie a. c. şi se va autorizà institutul numit a plăti la 30 Iunie a. c. sumà corăspunzătoare la mânile doamnei Szombathelyi.

125. (503—1906). Direcţiunea *şcoalei civile de fete* a «Asociaţiunii» prin scrisoarea sa din 4 Maiu a. c. cere informaţiuni cu privire la susţinerea sau sistarea *cursului complementar,* spre a puteà face publicaţiunile necesare în raportul şcoalei care este a se editâ la finea anului şcolar curent.

Comitetul central decide a susţineà cursul complementar în condiţiunile de astăzi şi pe mai departe şi autorizează direcţiunea şcoalei a face publicaţiunile necesare spre acest scop în raportul şcoalei ce se va publicà la sfârşitul anului şcolar curent.

126. (624—1906). In legătură cu deciziunea Nr. 79 din 30 Aprilie a. c. primsecretarul «Asociaţiunii» prezintă o propunere pentru *îndeplinirea postului devenit vacant* prin demisiunea sa, precum şi pentru *sistemizarea din nou a biroului.*

Comitetul central având în vedere, că dela ultima sistemizare a posturilor de funcţionari agendele biroului «Asociaţiunii» s'au schimbat şi sporit, atât în urma înmulţirii membrilor despărţămintelor, realităţilor şi fundaţiunilor, cât şi mai ales înurma înfiinţării Muzeului istoric şi etnografic împreunat cu o bibliotecă publică, precum şi a secţiunilor ştiinţifice-literare, mai departe ţinând seamă de vacanţa ivită în postul de primsecretar şi în fine bazându-se pe dispoziţiunile §-lui 24 din statute, care autorizează comitetul central a îmbină posturile de funcţionari şi agendele acestora după trebuinţă, sistemizează posturile de funcţionari şi agendele acestora cu începere dela 1 Ian. 1907 în modul următor:

Biroul «Asociaţiunii» se compune din următorii funcţionari:

1. *Prezidentul.*

2. *Viceprezidentul,* ale căror agende sunt stabilite în §§. 26 şi 27 ai statutelor şi rămân nealterate.

3. *Secretarul I (literar),* care

a) iniţiază şi conduce lucrările «Asociaţiunii» pe teren literar şi îngrijeşte de revistă şi de toate publicaţiunile ei literare;

b) este referentul secţiunilor ştiinţifice-literare;

c) poartă corespondenţa cu corporaţiunile ştiinţifice-literare;

d) îngrijeşte de concursurile literare, de bibliotecile poporale, de prelegerile publice şi de reprezentaţiuni poporale.

4. *Secretarul II (administrativ),* care

a) este referentul comitetului central în toate afacerile personale, administrative şi economice (afară de cele rezervate casierului în §. 30 al statutelor) şi îngrijeşte de corespondenţa cu autorităţile publice, cu organele «Asociaţiunii» şi cu publicul din afară;

b) este notarul şedinţelor comitetului şi al adunărilor generale;

c) conduce organizarea despărţămintelor şi controlează activitatea acestora;

d) este referent în afacerile ce privesc şcoala civilă de fete şi aşezămintele ce le va mai înfiinţà «Asociaţiunea» în viitor;

e) este referent în toate afacerile fondurilor şi fundaţiunilor administrate de «Asociaţiune», şi în fine

f) provede agendele economului conform §-lui 34 din statute.

5. *Casierul* ale cărui agende sunt stabilite în §-ul 30 al statutelor.

6. *Bibliotecarul şi custodele Muzeului:*

a) este custodele Muzeului istoric şi etnografic;

b) îngrijeşte de Biblioteca «Asociaţiunii», conform dispoziţiilor cuprinse în §. 32 al statutelor;

c) păstrează archiva «Asociaţiunii»;

d) provede agendele de controlor stabilite în §-ul 31 al statutelor.

7. *Oficialul,* care poartă registrele de exibit, cartea de postă şi indicele şi îngrijeşte de copiarea actelor şi corespondenţei, fiind şi ajutor al arhivarului.

Pentru funcţionarii «Asociaţiunii» se vor provedeà în budgetul viitor următoarele salare:

1. Secretarul I (literar) . . . . . K 3000·—
2. Secretarul II (administrativ) . . . . . „ 3000·—
3. Casierul . . . . . „ 600·—
4. Bibliotecarul şi custode . . . . . „ 2000·—
5. Oficialul . . . . . „ 1200·—

Subvenţiunea pentru revista «Transilvania» se sistează.

Posturile de secretari sunt coordonate, şi se vor puteà încredinţà numai la candidaţi cu calificaţie academică, cari nu vor puteà ocupà alte funcţiuni.

Oarele de birou se fixează:

dela 9—12 a. m. şi 3—6 p. m.; biblioteca dela 10—12 a. m. şi 4—6 p. m., iar oficiul de cassă dela orele 5—6 seara.

Concursul pentru ocuparea locului vacant de secretar prim se va publicà cu terminul de 31 Iulie a. c. conform §-lui 17 (al. b.) al statutelor.

Pe ceialalţi funcţionari îi numeşte comitetul central (§-ul 23 lit. *h).*

127. (565—1906). Directorul despărţământului *Braşov* dl Andreiu Bârseanu, înaintează raportul său despre activitatea acestui despărţământ în anul trecut, precum şi procesul verbal al *şedinţei comitetului cercual* ţinută în Braşov la 26 Aprilie v. a. c. în care:

1. S'a decis a propune comitetului central, să convoace *adunarea generală,* care în anul curent se va ţineà la Braşov, pentru zilele de 21 şi 22 Septemvrie n. şi s'a stabilit programa sărbărilor ce se vor aranjà cu această ocaziune.

2. S'a raportat, că direcţiunea despărţământului a aranjat următoarele *prelegeri economice poporale:*

a) în Vulcan, la 12 Martie v., a vorbil dl A. Boldor şi dl I. Petrovici;

b) în Purcăreni, la 19 Martie v., a vorbit dnii A. Boldor şi G. Văăşan;

c) în Dârste la 16 Aprilie v., a vorbit dl A. Boldor;

d) în Tărlungeni, la 23 Aprilie, a vorbit dl A. Boldor.

3. S'a raportat, că cu ocaziunea prelegerilor poporale s'au înfiinţat agenturi noue în comunele Purcăreni şi Tărlungeni.

4. S'a convocat *adunarea cercuală* la Feldioara pentru a doua zi de Rusalii şi s'au rezolvit mai multe afaceri curente.

Comitetul central ia act cu plăcere de raportul şi procesul verbal înaintat şi dă expresiune recunoştinţii sale pentru activitatea mănoasă desvoltată de acest despărţământ.

Raportul anual al directorului despărţământului se va publică în organul «Asociaţiunii».

Propunerea comitetului cercual de a convocà adunarea generală a «Asociaţiunii» pentru zilele de 21 şi 22 Septemvrie a. c. n. la Braşov se primeşte şi prezidiul se autorisează a publică convocarea în numărul proxim al Analelor cu ordinea de zi obicinuită, luându-se în aceasta şi ocuparea postului devenit vacant în urma demisiunei secretarului prim.

Programa festivităţilor proiectate de comitetul cercual pentru timpul adunării generale se aprobă.

128. (460—1906). *Demetriu Coltău* student jurist din Şomcuta-mare, nepot al fericitului fundator al «Asociaţiunii» Demetriu Suciu, înaintează ddto Februarie 1906 petiţie Comitetului central cerând a i-se dà o retribuţie lunară de 50 cor. pe timpul continuării studiilor sale.

Petentul îşi întemeiază cererea pe următoarele: In partea III sub *A)* din testamentul răposatului Demetriu Suciu făcut în 24 Iunie 1902 referitor la petent se dispune: «nepotului meu Demetriu Coltău până la terminarea studiilor gimnaziale, pe periodul şcolastic să i-se dee lunatim 30 cor., după terminarea gimnaziului, încât nu ar aveà poftă de *teologie, la universitate medicală ori tehnică* să i-se dee lunatim 50 cor.»

Petentul după terminarea studiilor gimnasiale s'a înscris la Academia comercială din Graz unde a terminat cursul de 1 an. In cursul acestui an de studii a primit anticipaţie dela banca «Silvania» suma de 1090 cor. Pentru cei doi ani de studii la gimnaziu a primit anticipaţie total 620 cor. dela banca »Silvania«, iar dela dl Dr. Lad. Gyurkó, ca curator de massă 240 cor.

Comitetul central, având în considerare că petentul nu a purces în înţelesul literelor fundaţionale decide:

1. a nu împlinì cererea petentului de a i-se dà o retribuţie lunară de 50 cor. pe timpul continuării studiilor sale.

2. a restituì dlui L. Gyurkó suma de 240 cor.

3. a restituì băncii »Silvania« numai 620 cor., care sumă a fost anticipată petentului pentru cei doi ani de studii la gimnaziu, în deplină conformitate cu literile fundaţionale.

129. (98—1906). Dl *Dr. Coriolan Steer,* advocat în Tăşnad, încredinţat din partea Comitetului central ca delegat al »Asociaţiunii« pentru înfiinţarea noului despărţământ la *Tăşnad* recomandă de delegat pe dl *Demetriu Coroian,* protopop în Tasnád-Szántó, ca cel mai chemat pentru îndeplinirea cu succes a acestei însărcinări.

Se ia act şi se roagă dl protopop D. Coroian a primì însărcinarea de delegat al «Asociaţiunii».

130. (608—1906). Direcţiunea desp. *D.-Sân-Mărtin* înaintează;

I. *procesul verbal* al şedinţei comitetului cercual ţinută la 30 Decemvrie 1905, în care s'au rezolvit diferite afaceri curente.

II. *procesul verbal* al şedinţei comitetului cercual din 15 Ianuarie 1906. Se decide aranjarea de prelegeri poporale în comunele: Cucerdea-română, Laslăul-român şi Boian. Se decide înfiinţarea unei biblioteci ambulante. Se constată starea cassei: Percepţiuni 380 cor., Erogaţiuni 338 cor. 69 fil. Rămâne un plus de 41 cor. 31 fil.

III. *procesul verbal* al şedinţei comitetului cercual din 21 Aprilie a. c. Se decide cumpărarea mai multor cărţi pentru bibliotecă. Se iniţiază o colectă în bani pentru muzeul «Asociaţiunii».

Ad. I, II, III se ia act cu aprobare.

131. (592—1906). Direcţiunea *şcoalei civile de fete* înaintează ddto 2 Iunie a. c. programa examenelar publice dela sfîrşitul anului şcolar curent.

Se ia act.

D. u. s.

Iosif Sterca Şuluţu m. p., prezident. *Octavian Goga* m. p., secretar. — Verificat. — Sibiiu 14 Iunie 1906. *Parteniu Cosma m. p. Dr. Octavian Russu* m. p. *Dr. Vasilie Bologa* m. p.

DIN DESPĂRŢĂMINTE.

Despărţământul *„Braşov“.* Dl Andreiu Bârseanu, directorul desp. «Braşov» a prezentat următorul *raport frumos despre situaţia şi lucrările despărţământului Braşov al «Asociaţiunii» în cursul anului 1905.*

1. In anul expirat despărţământul a avut: 2 membri fundatori, 10 membri pe viaiă, 79 membri ordinari şi 25 membri ajutători.

Dintre membrii ordinari 1 (Nicolae Bârsan, învăţător în pensiune din Braşov) a răposat în cursul anului. Taxele şi le-au achitat prin despărţământ 72 membri ordinari şi cei 25 membri ajutători (8 Satulung, 7 Ţinţari, 5 Codlea, 2 Feldioara, 2 Cristian, 1 Perşani).

2. Numărul *agenturilor comunale* s'a înmulţit în anul 1905 cu una, şi anume s'a înfinţat o nouă agentură în comuna *Vulcan.* Astfel la finea anului expirat despărţământul nostru aveà cu totul *19 agenturi,* din care

cele mai multe au desvoltat o activitate destul de laudabilă, dând comitetului despărţământului mână de ajutor în toate întreprinderile culturale, iniţiate de dânsul.

3. *Bibliotecile poporale ambulante* ale despărţământului nostru încă s'au înmulţit în cursul anului trecut cu una: biblioteca IX-a, compusă din 100 volume. în preţ de 181 coroane 59 fil., afară de dulapul acestei biblioteci. De prezent despărţământul nostru posede cu totul *17 biblioteci poporale,* cari conţin împreună 1576 volume în preţ de 2701 cor. 98 fil. şi toate sunt înzestrate cu dulapurile necesare şi cu câte o lădiţă pentru transportul cărţilor la schimbarea bibliotecilor.

Cele 17 biblioteci sunt distribuite de prezent în modul următor:

1. Biblioteca Nr. 1 *A* se află în Braşovul-vechiu.
2. „ Nr. 2 *A* se află în Braşov-Tocile.
3. „ Nr. 3 *A* se află în Dârste.
4. „ Nr. 4 *A* se află în Preşmer.
5. „ Nr. 5 *A* e destinată pentru Crizbav.
6. „ Nr. 6 se află în Ţînţari.
7. „ Nr. 7 *A* se află în Satulung (Biserica vechiă).
8. „ Nr. 8 *A* se află în Hălchiu.
9. „ Nr. 9 *A* se află în Vulcan.
10. „ Nr. 1 *B* se află în Herman.
11. „ Nr. 2 *B* se află în Măeruş.
12. „ Nr. 3 *B* se află în Râşnov.
13. „ Nr. 4 *B* se află în Ghimbav.
14. „ Nr. 5 *B* se află în Sân-Petru.
15. „ Nr. 7 *B* se află în Bod.
16. „ Nr. 1 *C* se află în Cristian.
17. „ Nr. 2 *C* se află în Feldioara.

Astfel nu este departe timpul, când toate cele 27 comune de pe teritorul despărţământului nostru vor fi înzestrate cu biblioteci poporale ambulante, distribuite în 3 serii de câte 9 biblioteci cu material de lectură diferit, care se vor primeni din comună în comună în timp de câte 9 ani de zile, şi astfel idealul fericitului Grigorie Maior, iniţiatorul acestui sistem de biblioteci, se va realizà.

Pe sama bibliotecilor poporale s'au făcut în anul expirat următoarele contribuiri:

a) cu bani au contribuit:

Agentura Feldioara	Cor.	13·82
„ Preşmer	„	10·—
„ Bod	„	3·30
„ Cristian	„	3·40
„ Braşovul-vechiu	„	4·80
Dl G. Silvestru Pâlţia din Feldioara . .	„	20·—
Păr. I. Schiopu, Crizbav (pagubă restituită)	„	11·80
Dl St. Taus, Feldioara	„	1·—
Dl I. Tăban, Feldioara	„	1·—
Dl G. Grămadă, Ţînţari	„	1·—
Dl N. Scorţia, Ţînţari	„	1·—
Suma . .	cor.	71·12

b) donaţiuni de cărţi dela: Preaon. Comitet central 3 ex. «Regule ortografice»; dela Onor. comitet al Societăţii fondului de teatru 10 ex. Anuarul VIII al societăţii; dela dl I. Axente Severu 59 volume scrieri diferite; dela d-na Elena Dr. A. Murăşianu 2 ex. din «Carnetul-roşu» de Moşul; dela dl I. C. Panţu 12 ex. din naraţiunea «Logofătul Mateiu» şi 4 ex. din «Liniştea casei».

4. La iniţiativa comitetului despărţământului s'au ţinut în cursul anului *prelegeri poporale* în următoarele 4 comune: In 9 Martie 1905 în Feldioara (dl Anania Boldor: «Despre legumărit» şi dl A. Ciortea despre: «Prăsirea vitelor», prelegeri cu proiecţiuni), în 20 Martie în Hălchiu (dl A. Ciortea: «Prăsirea vitelor» şi dl G. Vătăşan: «Tablouri istorice-geografice», ambele cu proiecţiuni), în 27 Martie în Preşmer (păr. Iosif Comanescu din Codlea: «Despre lucrarea şi folosirea pământului după comasare» şi dl A. Ciortea: «Influinţa stricăcioasă a alcoholului», prelegere cu proiecţiuni), în 15 Maiu în Satulung Biserica vechiă (dl Ananie Boldor: «Despre legumărit» şi A. Bârseanu şi dl A. Ciortea: «Escursiune prin România», prelegere cu proiecţiuni). Spesele împreunate cu aceste prelegeri au fost în sumă de 35 cor. 70 bani.

5. O parte însemnată a activităţii comitetului desp. s'a folosit în cursul anului trecut pentru *adunarea de contribuiri pe seama Muzeului istoric şi etnografic al «Asociaţiunii»* şi pentru *participarea la Expoziţiunea din Angust a. tr.*

La stăruinţele comitetului desp. s'au făcut următoarele contribuiri în bani pe seama Muzeului: Rescumpărarea felicitărilor la Anul-Nou 1905: 35 cor., venitul matineului din 13/26 Martie 1905: 335 cor. 77 fil., dela d-na Elena A. Popovici 2000 cor., Dr. I. Hosanu 100 cor., A. Bârseanu, 100 cor., dl I. Săbădeanu 50 cor. Cu totul 2620 cor. 77 fil.

Afară de aceea au dăruit diferite obiecte pe seama Muzeului următorii domni, doamne şi domnişoare: D-na Carolina Ir. Verzea, d-na Maria Ciută, d-na Ana Popa-Cujbă, d-na Maria Popa toate din Satulung, d-na Moţoiu, (Cernatu), d-na Amalia Lăpădat, (Cernatu), d-na Susana P. Brote, (Braşov), Reveca Surdu, (Codlea), d-na R. S. Chicomban, (Braşov), d-ra Constanţa Broşu, (Dârste), d-nii D. Pop, D. Gonţea, Fl. Preşmereanu, N. Vlaicu, T. Ploscă, T. Cristan, D. N. Bărbieru, D. Mămulea, Fl. Pernea, G. I. Nica, I. Bidu, I. C. Panţu, Chr. Frunză, I. Lengeru, toţi din Braşov, Nic. Nema, (Arpătac), Păr. Romul Verzea, G. T. Median, Alexe Pană, Radu Chescă, V. Taraş, toţi din Satulung, Păr. G. Urdea, (Cernatu), Păr. I. Hamzea (Râşnov), Nic. Mihaiu, (Râşnov), Păr. Ios. Comanescu, (Codlea), studenţii: Const. Manta, (Copăcel), Cor. Cosma, (Sărata), iar dintre corporaţiuni: Bis. Sf. Nicolae din Braşov-Scheiu şi Eforia şcoalelor centrale române gr.-or. din Braşov.

La expoziţia «Asociaţiunii» desp. nostru a luat parte cu un număr însemnat de obiecte de diferite specii şi totodată a pregătit 28 fotografii mari de cuprins etnografic-cultural, care s'au dăruit Muzeului naţional din Sibiiu. Din aceste 28 fotografii 11 au fost făcute pe cheltuiala despărţă-

mântului, 15 pe cheltuiala Bis. Sf. Nicolae din Braşov-Scheiu, iar 2 pe cheltuiala Bis. Sf. Adormiri din Braşov-Cetate. Spesele pentru cele 11 fotografii şi pentru copiile în miniatură, făcute pe seama despărţământului, au fost de 166 cor. Afară de aceea despărţământul a acoperit din spesele de transport pentru obiectele trimise la Expoziţie suma de 12 cor. 25 fil.

6. Pentru îndeplinirea lucrărilor sale comitetul despărţământului a ţinut în anul trecut *8 şedinţe.* Numărul corespondenţelor purtate de birou a fost de 45.

Adunarea generală a desp. s'a tinut în 6/19 Iunie 1905 în Ţînţari. La această adunare s'a cetit şi s'a discutat raportul general al comitetului despre lucrările sale în anul 1904/5, raportul special al casei şi s'a fixat budgetul desp. pe anul 1905/6. Totodată s'au ţinut următoarele trei disertaţiuni: Dl P. Pop, jude r. de tribunal în penziune a vorbit «despre îmbrăţişarea meseriilor şi a comerciului», dl Anania Boldor, învăţător-dirigent în Codlea, «Despre cultura pomilor», dl I. Petrovici, profesor în Braşov, «din vieaţa regimentului II grăniţeresc». Tot cu prilejul acestei adunări s'a ţinut o producţiune muzicală-declamatorică cu elevii şi elevele dela şcoala primară din Ţînţari sub conducerea d-lui învăţător L. Taus, s'au împărţit un număr însemnat de cărţi între copii şi adulţi, iară seara s'a ţinut o prelegere cu proiecţiuni: «Din lumea largă», tablouri geografice din diferite regiuni.

7. Ca şi în a. 1904, şi în a. trecut comitetul despărţ. a publicat *2 premii* de câte 20 cor. *pentru grădinile şcolare* cele mai bine îngrijite din despărţământ; de astădată însă nu s'a prezentat nici un concurent, ceeace ne face a crede, că s'au premiile au fost socotite de prea neînsemnate, sau că învăţătorii noştri nu pun destul preţ pe emulaţiunea în cultivarea acestui ram al învăţământului practic, atât de necesar pentru poporul nostru.

8. La adunarea generală a »Asociaţiunii« ţinută în Sibiiu desp. nostru a fost reprezentat prin d-nii: Dr. N. Vecerdea, dirigent de bancă, N. Bogdan, profesor precum şi prin directorul dspărţământului.

9. *Mişcarea cassei despărţ.* în cursul anului 1905 a fost la *întrări* de 1368 cor. 78 fil. (taxe dela membri 750 cor., contribuiri pentru bibl. popor. 71 cor. 12 fil., interese şi diverse 7 cor. 46 fil., tranzitorii pentru Muzeul «Asociaţiunii» 385 cor. 77 fil., saldul anului anterior 154 coroane 43 fil.), iară la *eşiri* de 1391 cor. 10 fil. (sume transpuse cassei centrale 993 cor. 77 fil., spese de birou şi porto 17 cor. 52 fil., pentru bibliotecile poporale şi cărţi distribuite 136 cor. 74 fil., spese de cărăuşie la preleg. poporale, înf. agenturei şi adunarea generală 41 coroane 32 fil., cheltuieli pentru expoziţie 178 cor. 25 fil., spese cu skiopticonul 13 cor. 50 fil., remuneraţiune extraordinară servitorului 10 cor.) Rezultă deci un deficit de 22 cor. 32 fil, care s'a acoperit provizor de directorul despărţământului.

*

Despărţământul *„Cluj“* şi-a făcut un plan vast de lucrare, publicat în broşura Nr. 1 al *Bibliotecii desp. Cluj* cu titlul «*Ce să facem?*» Pe baza acestui plan comitetul cercual a început o frumoasă şi mult promiţătoare activitate. Dăm în cele următoare momentele mai însemnate ale activităţii sale din an. de gestiune trecut.

1. Lucrări în scris.

Comitetul a stăruit şi în anul acesta pe lângă tinerii dela şcoalele înalte să lucreze scrieri, prin care să se lăţască ştiinţele între români şi spre lauda tinerimii putem să Vă vestim, că ni-s'au înaintat douăzeci şi una de lucrări, cari au fost date spre cercetare la pricepători şi cari după vrednicie vor fi şi tipărite. Numele tinerilor muncitori şi al lucrărilor să poate vedeà în lista, ce urmează aici:

1. Victor Motogna: Sapho (studiu din domeniul literaturii grec.).
2. Lionel Blaga: Cele două curente literare în poezia lui Vasilie Alexandri.
3. Valeriu L. Negrilă: Efectele egoismului.
4. Nicolae Boeriu: Habsburgii şi raportul lor faţă de Ungaria.
5. Rom. Dumitru: Starea la poporul român.
6. Vasile Boneu: Eminescu şi Coşbuc.
7. Voicu Niţescu: Credinţa de astăzi.
8. Ioachim Ciurea: Pedecile desvoltării noastre.
9. Ioan Bian: Intr'o clipă de mângăere.
10. Aurel Boteiu: Reverie.
11. Valeriu Suciu: «Mama» de G. Coşbuc.
12. Virgil Rusu: Romanitatea limbei române.
13. Ioan Goron: La ce factori avem a mulţămì lăţirea civilizaţiunii.
14. Valeriu Roman: Starea limbii şi literaturii rom. în veac. al 17.
15. Faust Sălăgian: Pânea şi sarea la români.
16. Iuliu Măcelariu: Poeziile lui Oct. Goga.
17. Petru Suciu: Urmările rele ale lipsei noastre de carte.
18. Virgil S. Radu: Ce e frumosul?
19. Ioan Maior: Goana după ideal.
20. Iosif Comes: Ambiţiunea şi urmările.
21. Eugen Tatar: Despre organele administraţiei comunale şi însămnătatea lor.

2. Biblioteca despărţământului.

Mai departe comitetul a urzit scoaterea de sub tipar a unui şir de cărticele pentru popor sub numirea de: «Biblioteca despărţământului Cluj».

Numărul 1 al acestei biblioteci este cărticica numită mai sus: «Ce să facem?» de Dr. Amos Frâncu.

2. Ursu Broină, de Dr. Elie Dăianu.
3. Călindarul dela Cluj pe anul 1906
4. Primul ajutor, de Silviu Brânzeu.

3. Agenţii şi biblioteci poporale.

Comitetul nostru a căutat să animeze spre lucrare cât mai rodnică agenţiile şi bibliotecile din Cluj, Feleac, Cojocna, Mărişel, Aghires şi Feneşul-săsesc şi a făcut încercări pentru a urmă întocmai la: Booş, Pata şi Aiton.

Mai mult spor s'a făcut din partea agenţiii centrale dela Cluj, unde tinerimea română dela înaltele şcoli prin prelegeri instructive ţinute la Booş şi Bonţida arătând şi chipurile noastre împotriva beţiei, donate prin dl protopop Dr. E. Băianu, a venit în atingere cu poporul, — dovedind astfel că începe să-şi priceapă rostul în mijlocul neamului nostru.

4. Expoziţiuni.

Este cunoscută partea de samă, ce despărţământul nostru a avut la expoziţia din Sibiiu din vara trecută, în urma căreia a avut cinstea să i-se facă o amintire plină de recunoştinţă din partea Veneratului nostru preşedinte dl Iosif St. Şuluţu chiar la deschiderea casei noastre naţionale din Sibiiu, iar o mulţime de expozanţi au primit diplome binemeritate. Comitetul se simte îndatorat a mulţămì şi la acest loc fruntaşilor şi poporului care a lucrat pentru expoziţie cu atâta căldură între cele mai grele împrejurări.

Convinşi de importanţa expoziţiilor am stăruit şi de data asta, că la Gilău de asemenea să se întocmească o expoziţie de lucruri de mână ale harnicelor femei din acest sat, cărora le-am pus în vedere colecţiunile de mustre ale dşoarei Cosma şi a dlui profesor Comşa, şi am îngrijit să se împartă şi de data asta premii.

5. Table, medalii şi premii.

Pentru a readuce în amintirea poporului pe marii bărbaţi, cari au răsărit în mijlocul acestui ţinut, s'a hotărît să se pună table pe casele, unde s'au născut aceia. Inceputul îl facem în Gilău, cu Ioan Petranu marele fundator, vom continuà cu Ceorge Bariţiu, Dr. S. Romonţai, I. Olteanu, baron Lad. Pop şi alţii.

Apoi pentru a ţineà viuă simţirea pentru trecut, lege şi neam, comitetul a lăsat să se distribue la toţi, cari arată un interes deosebit pentru cultura românească şi îndeosebi la harnicii nostri băieţi de şcoală medaliile date prin directorul despărţământului în amintirea ecestui an, care după 18 veacuri ne-a găsit aici păzind cu îndârjire limba, legea şi moşia.

6. Cărţi de şcoală şi şezători.

Domnii protopopi din acest ţinut au binevoit a se însărcinà cu împărţirea sumei date prin «Economul» pentru cărţi de şcoală. Iar lipsindu-ne un abecedar potrivit pentru a învăţà pe cei, cari n'au avut parte de şcoală, comitetul pe baza valorosului abecedar trimis în acest scop de dl profesor V. Gr. Borgovanu a apelat la dl profesor Anton Domide, ca să studieze, cum s'ar puteà deslegà mai bine aceasta mare întrebare, rămânând ca după rezultat să hotărască comitetul asupra premiului prevăzut.

Pentru a încercà o lucrare mai grăbită în acest înţeles s'a luat în vedere şi gândul ca să se introducă în şezători învăţarea neştiutorilor de

carte, iar pentru fiecare neştiutor de carte instruit să i-se dee o coroană la preotul sau învăţătorul, care l'a învăţat.

7. Prelegeri pentru popor.

Noi am mai stăruit, că la adunarea de faţă să se ţină cât mai multe prelegeri la înţelesul poporului şi să se arăte şi cutia de doftorii şi legături.

Astfel ne-au pus în vedere următorii domni, că o să vorbească: Dr. Băianu, Aur. Poruţiu (Dezmir), Teodor Ciortea, Vasile Ranta, Leontin Puşcariu, Silviu Brânzeu, Nicolau Gogan şi Eliseu Gabor.

Aceste prelegeri vor puteà să răspundă şi mai mult scopului, când despărţământul va fi provăzut cu un aparat de proiecţiuni.

Încheierea socotelilor.

Percepţiuni	K 1515·96
Erogaţiuni	„ 1317·97
Restul de cassă în libel la «Economul» .	K 197·99

Pentru anul 1907 s'a preliminat suma de 732 cor. ca spese.

CONTRIBUIRI PENTRU MUZEUL ISTORIC-ETNOGRAFIC AL ASOCIAŢIUNII.

Dela ultimul nostru raport despre contribuirile făcute pentru scopurile Muzeului au întrat următoarele contribuiri:

1.	„Ardeleana", institut de credit, Orăştie	K 200·—
2.	Dr. Vasile Hossu, episcop, Lugoj	„ 100·—
3.	Dr. Aurel Vlad, deputat dietal, Orăştie	„ 100.—
4.	„Mercur", societate acţionară, Năsăud	„ 100·—
5.	„Silvania", institut de credit, Şimleu, ...	„ 100·—
6.	Petru Popu, preposit, Lugoj	„ 50·—
7.	„Bistriţiana", institut de credit, Bistriţa	„ 50·—
8.	Coman Şagău, proprietar, Grebenişul de Câmpie	„ 50·—
9.	„Cassa de împrumut şi păstrare", Bicaz	„ 50.—
10.	„Chiorana", institut de credit, Şomcuta-mare	„ 30·—
11.	Elevii seminarului arhid. teol.-ped. ortodox-rom. „Andreian", Sibiiu	„ 24·38
12.	Elevii dela Gimnaziul rom.-gr.-or. din Brad	„ 21·02
13.	I. Vulcu, comerciant, Orăştie	„ 20·—
14.	N. Vlad, farmacist, Orăştie	„ 20·—
15.	Dr. Gavriil Tripon, advocat, Bistriţa	„ 10·—
16.	Dr. Dionisiu Login, advocat, Bistriţa, ...	„ 10·—
17.	Gavriil Vârtic, jude reg. în penz.. Bistriţa	„ 10·—
18.	Dr. Ioan Margita, advocat, Geoagiu	„ 10·—
19.	Dr. Aurel Oprea, advocat, Orăştie	„ 10·—
20.	Aurelia Feld. Solomon, directoara şcoalei superioare de fete din Blaj	„ 5·—
21.	Silvestru Nestor, directorul şcoalei super. de fete, Blaj	„ 5·—
22.	Dr. Victor Onişor, advocat, Bistriţa	„ 5·—
23.	Dna Camila Dr. Linul, soţie de advocat, Bistriţa	„ 5·—
24.	Octavian Bude, preot	„ 5·—
25.	Dr. Valeriu Frenţu, protopop, Orăştie	„ 5·—
26.	Dr. Carl Lang, advocat, Bistriţa	„ 4·—
27.	I. Corbu, Bistriţa	„ 3·—
28.	George Boldea, căpitan în penz., ...	„ 3·—

29.	Mitru Budișan a Goriții, proprietar, Bistrița	K	3·—
30.	Sever Groze, preot, Harina	„	2·40
31.	Dr. Ambroziu Chețianu, profesor, Blaj	„	2·—
32.	Vasile Borda, funcționar, Bistrița	„	2·—
33.	George Mateiu, proprietar de tipografie, Bistrița	„	2·—
34.	Gavriil Todică, contabil, Geoagiu	„	2·—
35.	Adam Roșu cassar	„	2·—
36.	Nicolae Roman, preot	„	2·—
37.	Irimie Boca, proprietar	„	2·—
38.	Vasil Botean, preot	„	2·—
39.	Adrian Cristea, funcționar de bancă, Orăștie	„	2·—
40.	Simion Vlad, contabil	„	2·—
41.	Iuliu Florea, funcționar de bancă	„	2·—
42.	Nicolae Tănase, funcționar de bancă	„	2·—
43.	Dr. Romul Boca, cand. de adv.	„	2·—
44.	Iosif Indrieș, proprietar	„	2·—
45.	Georgiu Băluțiu, contabil	„	2·—
46.	Veturia M. Groze, profesoară supl., Blaj	„	1·—
47.	Elena Sântion, profesoară, Blaj	„	1·—
48.	Roza Căpușan, profesoară, Blaj	„	1·—
49.	Aurelia Barițiu, profesoară, Blaj	„	1·—
50.	Victor Macaveiu, profesor, Blaj	„	1·—
51.	Gavriil Precup, profesor, Blaj	„	1·—
52.	Eugen Pantea, profesor, Blaj	„	1·—
53.	Iacob Murășanu, profesor, Blaj	„	1·—
54.	Constantin Chifa, econom, Blajfalăul de jos	„	1·—
55.	Victor Bădescu, tipograf, Bistrița	„	1·—
56.	Pavel Botcari, econom, Bistrița	„	1·—
57.	Stefan Ungur, executor de dare, Bistrița	„	1·—
58.	V. Lungu, măsar, Bistrița	„	1·—
59.	T. Samuil, Bistrița	„	1·—
60.	Ioan Gheție, proprietar și curator, Bistrița	„	1·—
61.	Ioan Beches, Bistrița	„	1·—
62.	Mitru Doroftei, Bistrița	„	1·—
63.	Ioan Botean, preot	„	1·—
64.	Adam Basarab, preot	„	1·—
65.	Cornel Pop	„	1·—
66.	Simion Damian, funcționar de bancă	„	1·—
67.	Artemiu Corvin, cassar	„	1·—
68.	Ioan Jantea	„	1·—
69.	Nicolau Voina, învățător	„	1·—
70.	Nicolau Branga, funcționar de bancă	„	1·—
71.	Ioan Vaideian, preot	„	1·—
72.	Iosif Popovici, preot	„	1·—
73.	Zaharie Tilicea, preot	„	1·—
74.	Danil Pop, preot	„	1·—
75.	Nicolau Botean, învățător	„	1·—
76.	Alexandru Herlea, notar	„	1·—
77.	Iuliu Nistor, catehet la școala super. de fete Blaj	„	—·50
78.	Maria Sabo, elevă „ „ „ „ „ „	„	—·20
79.	Silvia Petrovan „ „ „ „ „ „	„	—·20
80.	Olimpia Șerban „ „ „ „ „ „	„	—·20
		În total K	1072·90

Redactor: Dr. C. **Diaconovich**. Tiparul tipografiei arhidiecezane.